

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA

Gf.III.30.292/2019/4. szám

A Szegedi Ítéltábla az Imre Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Imre András ügyvéd; **cím 1**) által képviselt **felperes neve, felperes székhelye** szám alatti székhelyű **felperesnek** - a dr. Ugrai Péter ügyvéd (**cím 2**) által képviselt **alperes neve, alperes székhelye** szám alatti székhelyű **alperes** ellen kötbér megfizetése iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2019. október 7. napján kelt 11.G.40.141/2017/89. számú ítélete ellen a felperes által 90. sorszám alatt előterjesztett fellebbezésre tekintettel lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja**.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 1.000.000,- (Egymillió) forint másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A felperesi kft. főtevékenysége hús, húskészítmény nagykereskedelem elsősorban külföldi (Ny-Európa-i, Távol-Kelet-i) értékesítés, míg az alperesi kft. baromfitenyésztéssel és termeléssel, az ezzel kapcsolatos integrációs tevékenységgel foglalkozik, az így termeltetett élő baromfit belföldi piacon értékesíti.

A felperes, mint megrendelő és az alperes, mint szállító között 2015. november 19. napján határozatlan időtartamra szóló „értékesítési keretszerződés” jött létre, mely alapján a szállító kötelezettséget vállalt arra, hogy a szerződéskötéstől kezdődően a szerződés tárgyát képező hizott liba mennyiséget megtermeli, illetve a termelést megszervezi, az állatokat felvásárolja és azokat a megrendelőnek átadja. A megrendelő kötelezettséget vállalt a megjelölt mennyiségű árunak negyedéves, illetve havi ütemezésben meghatározott, ezen belül pedig a heti jelentésekben visszaigazolással pontosított időben és mennyiségben történő átvételére és az ellenérték megfizetésére.

A szerződés 1.3. pontjában a szállító kötelezettséget vállalt arra, hogy 2016. február 8. napjától kezdődően heti 1500 db, +/- 10% db hizott libát szállít a megrendelő által megjelölt átvételi telephelyre.

A szerződés 4. pontja alapján az átvételi árak és fizetési feltételek meghatározása a felperes mindenkori, aktuális árközleménye alapján történik. A felvásárlás feltételrendszere időszakokra vonatkozik, megrendelő időszaki felvásárlási árakat képez, melyeket a termelővel az életbe léptetés előtt írásban közöl. Az árközlemény referencia árai a szerződés I. számú mellékletében kerültek meghatározásra. Az árközlemény hatályba lépésének időpontja az árközleményben megjelölt nap. A termelő az árközleményben írt árak alkalmazásához hozzájárul. A megrendelő az átvételi árat, a vonatkozó áfát, vagy kompenzációs felárat az átvételtől számított 5. munkanapon átutalással egyenlíti ki a

termelő által kiállított jogszabályi előírásoknak megfelelő számla alapján, a termelő bankszámlájára történő átutalással.

A szerződés 5. pontja szabályozza a szerződésszegés eseteit és azok jogkövetkezményeit. A termelő szerződésszegést követ el a szerződésben vállalt kötelezettségeinek nem, vagy nem megfelelő teljesítése esetén, így különösen - egyebek mellett - ha nem adja át a szerződött baromfi mennyiségeket. Amennyiben a termelő szerződésszegést követ el a megrendelő jogosult a szerződést egyoldalúan megszüntetni, kötbér és kártérítési igényt érvényesíteni. A teljesítés megghiúsulásával kapcsolatban a szerződő felek kötelesek haladéktalanul írásban, érdemi akadályközléssel élni, az akadályközlés elmulasztása, érdemi akadályok hiánya szerződésszegésnek minősül. A megrendelő jogosult a termelőnek bármely jogviszonyából a megrendelővel szemben fennálló tartozását a termelőnek járó kifizetésébe betudni.

A szerződés 6. pontja rendelkezik a kötbérről. A szerződés megszegése esetén a termelő kötbér és kártérítés megfizetésére köteles, a kötbér mértéke a teljesítés megghiúsulása esetén az áru felvásárlási áron számított értékének 25%-a.

A felperes, mint megrendelő és a perben nem álló A Kft., mint termelő között 2016. május 13. napján máj típusú naposliba értékesítési és finanszírozási szerződés jött létre, mely alapján az A Kft. vállalta, hogy 2017. évi fő ciklus, a 2019. évi őszi ciklussal bezárólag 5 termelési ciklusban a termelő tulajdonát képező 2168 db-os vegyes ivarú, máj típusú, Maxipalm tenyész állományt termel és értékesít a megrendelő részére.

A felperes és az A Kft. között kötbér megfizetése iránt per van folyamatban a **Törvényszék** előtt G.../2017. számon.

Az alperes 2016. február 10-től 2017. január 16-ig szállított hízott libát a felperes részére, megközelítőleg heti rendszerességgel.

A felperes 2016. január 15., április 04., augusztus 29., szeptember 15., október 17., 2017. január 16. napján tett közzé árközleményt. A peres felek megállapodása alapján az árak változtatását bármelyik szerződő fél kezdeményezhette. Az árközlemény közzétételét megelőzően a felperes az **település 1-i** és a **település 2-i** vágóhíd referencia árai alapján a piaci árra tett javaslatot és ezekben az árakban egyezett meg az alperessel. A 2016. október 17-i árközleményt még a peres felek alkalmazták az ekkori szállítmányok elszámolására.

2016. november 04. napján Tótkomlóson, majd 226 további gazdaságban észleltek madárinfluenzát. Bács-Kiskun, Békés, Csongrád, Jász-Nagykun-Szolnok és Hajdú-Bihar megyék egyaránt érintve voltak a madárinfluenza megbetegedésben. A hatósági intézkedések folytán több mint 200 telephelyet kellett kiüríteni, fertőtleníteni, egyidejűleg 2,4 milliós baromfiállomány megsemmisítésére került sor.

A madárinfluenza járvány kitörését követően az alperes 2016. 45. héttől az 51. hétig még összesen 13943 db, majd 2017. január 11. napján 1225 db, 2017. január 16. napján pedig 1080 db hízott libát adott át a felperesnek.

A felperes 2016. november 14. napján kelt e-mail üzenetében kérte az alperest, hogy a madárinfluenza járvánnyal érintett régióból csak olyan állatot hozzon, ami külföldre exportálható, miután a felperesnek belföldi piaca egyáltalán nincs. Egyúttal előre jelezte, ha bármelyik telephellyel kapcsolatban felmerül, hogy nem megfelelő az onnan érkező áru, azt nem tudja elfogadni.

Az alperes 2016. november 14. napján kelt válaszában arról tájékoztatta a felperest, hogy madárinfluenzával érintett, lezárt, illetőleg megfigyelt területről a vágóhidra nem kerülhet áru. A felperes 2016. december 07. napján kelt e-mail üzenetében információt kért az alperestől a vágóüzem évkezdési munkabeosztásának tervezéséhez. Kérte, hogy alperes küldje meg a 2017. évi első két-három hónapjára a várható heti vágási mennyiséget hizott kacsra, illetőleg hizott liba esetén. A felperes 2016. december 15. és 16-i e-mailjeiben arról tájékoztatta az alperest, hogy 2017. január 11-ével kezdődik a vágás, kérte még több liba, esetleg kacsra beszállítását.

Az alperes 2017. január 09. napján e-mailben jelezte a felperes felé, hogy a liba nevelési, illetve a liba tömési költségei megemelkedtek, erre figyelemmel új árközlést igényelt. Az alperes kalkulált irányára élőállat-hús esetén 560,- forint/kg-ra emelést jelentett volna, míg a máj árát a korábbi 2.600-2.700,- forint/kg (I. osztály) helyett 3.200,- forint/kg egységre kérte felemelni. A felperes még aznap kérte az alperest, hogy küldje át más cégek elszámolási árait, hogy az új árakat ki tudják kalkulálni.

Az alperes még aznap válaszolt, melyben arról tájékoztatta a felperest, hogy tudomása szerint más integráció nem szállít be a vágóhidra hizott árut, ezért adatot közölni nem tud, az árakat a megnövekedett költségek figyelembevételével kérte kalkulálni.

Az alperes 2017. január 10-én e-mailben küldte meg a felperesnek az általa kalkulált árakat. Az alperes 2017. január 23-i e-mailjében a megnövekedett nevelési és tömési költségekre figyelemmel sürgette a 2., 3. hétre korábban már egyedileg elfogadott magasabb árakban történő megállapodást. Jelezte, ha a felperest a hizott áru átvétele nem érdekli felmérésük szerint lehetőség van arra, hogy azt más felé értékesítsék.

A felperes 2017. január 23. napján e-mailben közölte az alperessel, hogy a túl magas áremelésből fakadó pluszköltségeket a saját vevői nem tudták elfogadni, azok nem továbbháríthatók. Az általa elfogadható maximális ár élőállat-hús esetén a korábbi 560,- forint/kg helyett 590,- forint/kg, a májáraknál emelés nem lehetséges. Utalt arra, hogy a 2., 3. hétre sem véglegesen fogadta el az áremelést, ekkor a termelők részére a magasabb árak már ki lettek közölve, a szállítást nem lehetett leállítani, ezeket a tételeket a magasabb áron ezért fizették ki. Ez az e-mail a folytatásban ezt tartalmazza: „Megvizsgálva a jelenleg fennálló tartozásokat az Önök felénk fennálló és számlák alapján lejárt tartozása megközelítőleg 50.000.000,- forint és a mi Önök felé fennálló tartozásunk is megközelítőleg ennyi, ha sikerül megegyezni, ami reményünk szerint az emelt árral sikerül, de ha esetleg mégsem, akkor mivel hizott állatbeszállítás nem lesz, így ezt a tartozást csak a jelenleg egymás felé fennálló tartozásokból tudjuk majd kompenzálni, úgy hogy kifizetés nem történik, illetve lehet, hogy ez változik még, hiszen erre az évre még nem kaptunk telepítésre vonatkozó semmilyen információt.”

A felperes 2017. február 16. napján elkészítette és megküldte az alperesnek a felek egymással szemben kiállított számláinak kompenzációs elszámolását, melyben 3.476.515,- forint összegű alperesi tartozást mutattak ki. Ezt követően alperes részéről az árban való megegyezés elmaradása miatt további szállításra nem került sor, a felek egymás irányában számlát már nem állítottak ki.

A felperes 2017. október 16. napján az értékesítési keretszerződést a Ptk. 6:213. §-ára hivatkozva a jövőre nézve azonnali hatállyal felmondta. A felmondást azzal indokolta, hogy az alperes 2017. január 23. napjától kezdődően hizott liba beszállítási kötelezettségének egyáltalán nem tett eleget, ezáltal a szerződésben vállalt kötelezettségét súlyosan

megszegte. Egyúttal felszólította az alperest 81.054.000,- forint meghiúsulási kötbér és kamatai megfizetésére.

A felperes keresetében 81.054.000,- forint meghiúsulási kötbér és ennek 2017. október 01. napjától járó késedelmi kamata, valamint perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A felperes perköltség igényét ügyvédi megbízási szerződés alapján kérte megítélni.

A felperes keresete indokaként előadta, hogy az alperes 2017. január 23. napjától kezdődően a szerződést nem teljesítette. Az alperes részéről szerződésszegés továbbá az akadályközlés elmulasztása, illetve a méltányolható érdemi akadályok hiánya. Az alperes, szerződésszegésére figyelemmel meghiúsulási kötbér fizetésére köteles. A felperes a kötbér mértékét úgy kalkulálta, hogy a le nem szállított hízott libák tömege szerinti vételár 223.440.000,- forint, a hízott libamáj ellenértéke 100.776.000,- forint, így a kötbér alapja 324.216.000,- forint, melynek 25%-át köteles alperes meghiúsulási kötbérként megfizetni.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Álláspontja szerint a felperes szegte meg a szerződést azzal, hogy a hízott libák átvételét jogos ok nélkül megtagadta, ezért ő szabadult a szerződésből eredő kötelezettségei alól. A felperesnek a madárinfluenza kitörése miatt értékesítési nehézségei adódtak, kezdetben csökkentett mennyiségben fogadott, majd 2017. január 15-től egyáltalán nem vett át hízott libát. Kifogásolta azt is, hogy a felperes 2016. október 06. napját követően részére napos libát már nem szállított. Az alperes állította, hogy 2017 januárjában a peres felek között az ár tekintetében megegyezés nem jött létre, ármegállapodás nem született, erre figyelemmel a teljesítés lehetetlenné vált, a szerződés megszűnt. Hangsúlyozta, hogy a teljesítés lehetetlenné válásáért pedig nem ő a felelős. Az alperes hivatkozása szerint a szerződés megszűnését támasztja alá az a körülmény is, hogy a felperes a peres felek egymással szembeni tartozásainak kompenzálását kezdeményezte. Az alperes vitatta a kereset összegszerűségét is, kifogásolta a kötbér-számítás alapjául megjelölt időszakot, a hízott liba felperes által megjelölt átlagos tömegét, a hízott libamáj felperes által megjelölt átlagos nagyságát, és a felperes által megjelölt aktuális felvásárlási árakat. Az alperes hivatkozása szerint a felek közötti szerződésben kikötött kötbér eltúlzott mértékű, ezért annak mérséklése indokolt.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Ítélete jogi indokolásában a felek közötti szerződés jogi minősítése körében a Ptk. 6:231. §-ára hivatkozva rögzítette, a felek között fajta, mennyiség szerint meghatározott dolog határidős adásvételére vonatkozóan jött létre a jövőre nézve határozatlan időre szóló keretszerződés. Ez az adásvételi szerződés egy altípusa, a Ptk. 6:215. § (1) bekezdése alapján az adásvételi szerződés érvényes létrejöttéhez egyebek mellett az szükséges, hogy a szerződő felek a dolog vételárában megállapodjanak. A felek a perbeli keretmegállapodásban ezt előre úgy szabályozták, hogy a mindenkor aktuális árközleményt veszik alapul. A keretszerződés 4. pontjában rögzítették, hogy az időszaki felvásárlási árakat a megrendelő (felperes) képezi, melyeket a termelővel (alperes) írásban közöl, a termelő az árközleményben írt árak alkalmazásához már a keretszerződésben hozzájárult. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a peres felek között az árak meghatározása tekintetében ettől eltérő gyakorlat alakult ki, az aktuális árközlemény módosítására bármelyik szerződő fél javaslatot tehetett. A felperes által az **település 1-i** és **település 2-i** vágóhidak árainak figyelembevételével az árközleményben kidolgozott árakat csak akkor alkalmazták, ha ahhoz az alperes hozzájárult. Ilyen utolsó közös megegyezéssel elfogadott árközlemény a 2016. október 17-ei volt. A szakértői bizonyítás eredményeként a bíróság megállapította, hogy a 2016. novemberében a nem várt eseményként jelentkező madárinfluenza megbetegedés - mely a dél-kelet magyarországi régió négy megyéjét érintette - jelentősen befolyásolta a termelési költségeket. Ez a körülmény mindkét fél gazdasági tevékenységére hatással volt, az alperes a nevelő és tömő kapacitását **település 3-ba**, illetve (...) **-Magyarországra** helyezte

át, a tömést végző alkalmazottakat kitelepítették a tiltott zónán kívül, mindez mintegy 30%-kal megemelte a termelési költségeket. Emiatt a felperesi exportőr sem tudott külföldre értékesíteni, egyidejűleg beszűkült a vágható, hízott baromfiállomány beszerzésének lehetősége. A bíróság a peradatok mérlegelése útján arra a következtetésre jutott, hogy nem helytálló az az alperesi védekezés, mely szerint a felperes 2017. november végén saját szerződési kötelezettségét, vagyis a leszállított állatállományok átvételét megtagadta volna. A szakértői bizonyítás eredményének értékelése körében a bíróság rögzítette, az állattartók költségének növekedése ebben az időszakban elérte a 20-30%-os arányt. Ez indította az alperest arra, hogy 2017. január 9. napján e-mailben a felperestől új árközlést kérjen. A felperes az árak módosítása elől nem zárkózott el, azonban jelezte, hogy a 2., illetve a 3. hétre egyedileg elfogadott magasabb árakat nem tekinti irányadónak. Ezt követően 2017. január 16. napjától kiadott egy új árközleményt, mely egy kisebb mértékű átvételi áremelést tartalmazott. Az alperes ezt azonban nem találta elfogadható mértékűnek, így a 2017. januári árak kapcsán a felek egymással nem tudtak megállapodni. Az alperes 2017. január 16. napját követően már nem szállított, feldolgozható élő állományt a felperesnek, aki 2017. február 16-án számla összevezetésekkel elszámolást készített. Ebben a korábbi teljesítések kölcsönös beszámítása mellett 3.476.515,- forint összegű alperesi tartozást mutatott ki. Ezt követően a szerződés azonnali hatályú felmondásáig, vagyis 2017. október 16. napjáig a felperes már nem szólította fel az alperest a szerződés teljesítésére. A bíróság mindezen tényállási körülményekre tekintettel a felek kölcsönös ráutaló magatartással való megegyezését állapította meg a szerződés jövőre nézve történő megszüntetése tárgyában. Ennek időpontját a bíróság 2017. január 16. napjában határozta meg, mely időponttól kezdődően a felperes részére már nem történt vágóállat szállítás. Az alperesi késedelem, illetve egyéb szerződésszegés nem merült fel, mely kötbérvételest megalapozna, a bíróság ezért a felperes keresetét jogalap tekintetében utasította el.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, kérve annak megváltoztatását és kereseti kérelmének helyt adással az alperes marasztalását 81.054.000,- forint meghiúsulási kötbérben, valamint annak járulékaiban. Álláspontja szerint téves az elsőfokú bíróság szerződés értelmezése, mert a feleket valójában nem terhelte olyan kötelezettség, hogy az aktuális árakat minden esetben külön-külön, közös megegyezéssel határozzák meg. Az alperes hozzájárulása nem volt előfeltétele a felperesi árközlemény hatályba lépésének. Felek a szerződés 4. pontjában egy árképzési módszert határoztak meg, az elszámolás alapját a **település 2-i**, illetve **település 1-i** vágóüzemek hízott liba legjobb felvásárlási árai alkották, melyeket a felperes árközlemény útján közölt alkalmanként az alperes felé. Ahhoz, hogy az árak egymás közötti viszonylatban hatályba lépjenek, a szerződés részét képezzék, az alperes hozzájárulása nem kellett. Az alperes az árközleményben írt árak alkalmazásához egyébiránt a szerződés megkötésekor már hozzájárult. Felperes az ügyvezető perbeli nyilatkozatait, valamint a fellebbezésben idézett tanúvallomásokat kérte figyelembe venni. Megjegyezte, e körben a felek közötti eltérő gyakorlat ráutaló magatartással azért sem alakulhatott ki, mert a szerződés csak írásban módosítható, külön alakiságú pótszerződés formájában. Hangsúlyozta, hogy a szerződés 4. pontjában foglalt árképzési módszer irányadó volt a felek jogviszonyában akkor is, ha az alperes utóbb annak megfelelően meghatározott felvásárlási árat vitatta. A fellebbezésben kétségbe vonta a szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetésének szándékát is, a periratokhoz korábban csatolt négy e-mail üzenetből származó idézetekkel kívánta alátámasztani, hogy neki egyáltalán nem állt szándékában a szerződés megszüntetése. Ezzel ellentétben ő éppen abban volt érdekelt, hogy az alperes teljesítse a szerződéses kötelezettségeit, melyeket azonban elmulasztott, mivel 2017. január 16-át követően már nem szállított vágóállományt. A két cég közötti kompenzációs elszámolás egy folyamatosan kialakult gyakorlat volt, ez nem tekinthető a jogviszony lezárásának, további tanúvallomások ezt a perben alátámasztották, melyekből ugyancsak idézeteket közölt. Hangsúlyozta, nem állt szándékában megszüntetni a jogviszonyt, emellett a kompenzációs elszámolás a felek közötti

folyamatos kapcsolatot mutatta. A keretszerződés jogi értelmezését illetően a BDT2007/1570. számon közzétett eseti döntést kérte irányadónak tekinteni.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Alperesi álláspont szerint a szerződés alapján a felperes árközleménye csak akkor hatályosult, ha azt alperes kifejezetten elfogadta. Ezt a peres felek törvényes képviselőinek nyilatkozatai, valamint tanú 1 tanúvallomása is alátámasztotta. Kérte figyelembe venni továbbá a szakértői bizonyítás folytán tényállásként megállapítható költségnövekedést, mely 2017. év elején mindenképpen szükségessé tette volna az általa kívánt magasabb ármeghatározást. Az indokolt áremelést azonban a felperes nem fogadta el. A szerződéses kötelezettségek teljesítését elsősorban ez akadályozta meg a 2017. január közepét követő időszakban. Az alperes ezt követően szállítási kötelezettség megállapodás hiányában nem terhelte. Alperesi álláspont szerint emellett a felperes részéről történt szerződésszegés, mivel a továbbiakban a hízott liba átvételt nem kezdeményezte, sőt azt kifejezetten megtagadta. Ennek alátámasztásaként ugyancsak tanúvallomásokból idézett. Megjegyezte végül, a felperes a perben a kötbérkövetelésösszegezését sem igazolta. A kötbérszámítás alapjául megjelölt időszak, továbbá a számításához használt felvásárlási árak részéről vitatottak.

A fellebbezés **nem alapos**.

A peres felek között 2015-ben létrejött perbeli jogviszonyt helyesen minősítette az elsőfokú bíróság a Ptk. 6:231. §-ának megfelelő, fajta, mennyiség szerint meghatározott dolog határidős adásvételére vonatkozó keretszerződésnek. Ez önmagában még nem hoz létre konkrét szerződési jogviszonyt a felek között, a keretszerződésnek előszerződés jellege van, a felek arra vállaltak kötelezettséget, hogy az előre kikötött feltételekkel, későbbi időpontokban rendszeresen létrehozzák az egyedi jogviszonyokat. Egy ilyen jövőre szóló előzetes megállapodás alapján a feleknek egyfajta szerződéskötési kötelezettségük keletkezik, ezért főszabály szerint az a fél, akinek felróható magatartására vezethető vissza az egyedi szerződéskötés elmaradása szerződést szeg, ezért kártérítési felelősséggel tartozik (BDT2007/1570. szám alatt közzétett eseti döntés).

A felperes a 2017. január 16-át követő időszakra nézve az egyedi adásvételi szerződéskötések elmaradását alperes felróható magatartására vezette vissza, és erre alapozta a perben érvényesíteni kívánt kötbérigényét. A felek közötti jogvita a keretszerződés 4. pontjában rögzített árképzési szabály értelmezése körül alakult ki. A felek szerződéskötéskori akaratát ez úgy tükrözi, hogy a keretszerződés mellékletében meghatározott két vágóhíd mindenkor legjobb árait, mint referencia adatokat veszik a felek alapul, és az aktuális felvásárlási árat bizonyos emelési korrekciókkal árközleményben közli a felperes az alperes felé. A 4. pont konkrétan rögzíti, hogy ezt az árképzési mechanizmust az alperes már a keretszerződés aláírásával elfogadta. Ez egyfajta automatizmust jelent az ár meghatározása során, figyelemmel a referencia adatok jövőre nézve történő kölcsönös elfogadására. A keretszerződés 4. pontjában rögzített szerződési nyilatkozatok értelmezéséből az következik, hogy az alperesnek külön elfogadó vagy hozzájáruló nyilatkozatot nem kell tennie, amennyiben helyesen veszi alapul a referencia adatokat a felperes, és ezt adja ki az árközleményben, az így közölt ár automatikusan - alperesi elfogadó nyilatkozat hiányában is - irányadóvá válik az aktuálisan kötendő egyedi adásvételi szerződésre nézve.

Az elsőfokú bíróság a tényállást értelmezve arra a következtetésre jutott, hogy a felek ettől az árképzési szabálytól ráutaló magatartással eltértek és minden esetben csak az alperes elfogadásával vált az egyes szerződésekre nézve irányadóvá az ár. Ez azonban szerződésmódosítást feltételez, melyre ráutaló magatartással nincs lehetőség. Helytálló a felperes fellebbezési hivatkozása, mely szerint a szerződés 7. pont utolsó előtti bekezdése kógens módon előírja, hogy csak írásban, ún.

pótszerződés útján lett volna módjuk a feleknek a szerződésmódosításra. Ez alakilag elkülönült, külön írásbeli megállapodást feltételez. A keretszerződés 4. pontjában rögzített árképzési szabály keretszerződésben előírt alakiságú megváltoztatására azonban a perbeli időszakban nem került sor.

A felek között 2016. év végéig tehát a keretszerződés 4. pontja szerinti árképzés működött, annak hatályos módosítása hiányában, ez az árképzési mechanizmus mindkét félre nézve szerződési kötelezettséget jelentett.

Az alperes 2017. január elején több e-mailjében, a 2016. októberétől már jelentkezett madárinfluenza megbetegedésre, mint jelentős nevelési költségtöbbletet okozó körülményre hivatkozással kezdeményezett áremelést a felperesnél. A perbeli szakértői bizonyítás rávilágított, hogy a dél-kelet magyarországi régió 4 megyéjét érintő igen jelentős arányú megbetegedés komoly állategészségügyi, gazdasági és piaci következményekkel járt. Több, mint 200 telephelyet kellett bezárni, 2,4 milliós állatállomány megsemmisítésére került sor, a telephelyeket (...) **Magyarországra** költöztették, és a gondozást végző alkalmazottak új elhelyezéséről is gondoskodni kellett a tenyésztőknek. Mindezen körülményekre tekintettel a szakértői bizonyítás igazolta, az átlagos 5%-os takarmányozási többletköltség felett további 20-30%-os költségnövekedés jelentkezett, mely elsősorban a madárinfluenza elleni védekezés hatósági intézkedései miatt sújtották a termelőket.

A bírói gyakorlat szerint a gazdasági válságjelenségek főszabály szerint nem minősülnek vis maiornak, nem okozhatják a szerződés teljesítésének lehetetlenülését. Jelen esetben azonban olyan természeti eredetű, elháríthatatlan erő - járvány - okozott rövid időszakon belül jelentős, drasztikus piaci változásokat, melyek emberi eszközökkel nem voltak elháríthatók. Az ítéletábra álláspontja szerint a 2016. októberétől 2017. májusáig tartó madárinfluenza megbetegedés, és annak piaci következményei már vis maior helyzetként hatott ki a peres felek egymás közötti viszonyára. Vis maior helyzet esetén az érvényesen létrejött szerződés teljesítése lehetetlenné válik (BH2014/147. szám alatt közzétett eseti döntés).

A felek által még 2015-ben természetes piaci viszonyok között kidolgozott árképzési mód már nem követte a vis maior helyzet folytán drasztikusan megváltozott termelői költségek miatti magasabb eladói árigényeket. Ennek valós alapját a szakértői bizonyítás teljes mértékben feltárta, és alátámasztotta. Az eredetileg meghatározott árképzési mód már nem volt alkalmas az esetenkénti szerződési árak kialakítására, a felek ezért nem tudtak egyedi szerződéseket kötni.

Hangsúlyozza az ítéletábra, hogy ez a helyzet azonban nem alperesi érdekkörbe eső okból, hanem mindkét szerződő félén kívül álló, vis maior miatt jött létre. Az egész üzletágot országosan érintő, a piaci viszonyokat torzító külső körülmény mindkét fél ráhatási lehetőségétől függetlenül jelentkezett, melyre a megváltozott gazdasági környezetben a feleknek egymással együttműködve kellett volna reagálniuk.

A felperes az alperes által igényelt egyedi ármegállapításokat csak 2 alkalommal, a 2017. januári 2. és 3. heti szállítások esetében fogadta el. A felperes 2017. január 16. napján kelt árközleményét a keretszerződésben eredetileg meghatározott módon kalkulálta ki, a vis maior helyzetre nem volt figyelemmel, ezért az alperes a Ptk. 6:73. § (3) bekezdése alapján az egyedi szerződés megkötését, és a teljesítést megtagadhatta.

Ugyanakkor az adásvételi szerződés lényeges tartalmi elemét jelentő (Ptk. 6:231. §) ár megállapítási mechanizmust a szerződésből a vis maior helyzet miatt kiesett 4. pont helyett ezt követően a felek már nem tudtak kialakítani. A megváltozott gazdasági helyzethez igazodó új árképzési mód kialakítása során a felperes már nem térhetett vissza az eredeti, időközben már irreálissá vált árképzésre, de egyoldalú hatalmassággal sem változtathatta meg a lényeges szerződési feltételt.

Ekkor már az alperessel való árképzésről való megállapodás módosítása elengedhetetlen volt a jogviszony folytatásához. Ez a felek együttműködésének hiányában azonban nem történt meg, az e-mailek által dokumentált egyeztetések eredménytelenek maradtak. Az üzenetváltások közül helyesen emelte ki az elsőfokú bíróság a felperes 2017. január 9-ei e-mail üzenetét, mely már felveti a felek közötti gazdasági kapcsolat jövőre nézve történő megszűnését, és erre utalva helyezett kilátásba számlakompenzációs elszámolást. Erre utóbb, 2017. február 16-án sor is került. Ez a fajta elszámolási megoldás a szerződéses kapcsolat korábbi időszakában még valóban nem szerződést megszüntető aktus volt, azonban az említett felperesi e-mail, mely a jogviszony megszűnésének lehetőségét is felvetette, valamint a számlakompenzációs elszámolás, a kialakult körülmények között együttesen azt a jogkövetkeztetést teszik lehetővé, hogy a felek közötti keretjogviszony már ezen időponttól - az árképzés, mint lényeges szerződési feltétel meghatározásának eredménytelensége miatt - a teljesítés lehetetlenné válása folytán megszűnt [Ptk. 6:179. § (1) bekezdés].

Az új árképzési módot a felek 2017. januári egyeztetései során nem tudták kialakítani. A felperes ezzel kapcsolatos elzárkózó álláspontját mutató 2017. januári e-mail üzenet, valamint a számlakompenzációs elszámolás tehát együttesen a keretszerződés megszűnését eredményezte. A felperesi felmondás későbbi időpontjában a felek közötti jogviszony már nem állt fenn, így a felmondás a célzott joghatás kiváltására már nem volt alkalmas.

A keretszerződésben vállalt kötelezettségek teljesítésének elmaradása a meghiúsulás következtében már egyik féltől sem számon kérhető, az alperes esetében a kötbérfizetési kötelezettség előfeltételül szolgáló felróhatósági elem hiányzik.

Az elsőfokú bíróság tehát a jogalap hiányát megállapítva helyesen hozott keresetet elutasító ítéletet, melyet az ítéletábra kizárólag a felek közötti szerződés-megszűnés jogi megítélését illetően, az indokolás tekintetében változtatott meg, míg az érdemben helyes döntést tartalmazó ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdésre történt hivatkozással helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a jogi képviselővel eljárni és írásban, valamint tárgyaláson szóban fellebbezési ellenkérelmet előterjesztő alperes másodfokú eljárási költségeinek megtérítésére. Az alperesi jogi képviselő ügyvédi munkadíját az ítéletábra a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja, valamint (3), (5) és (6) bekezdés szabályai szerint a fellebbezési pertárgyértékből kiindulva, a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányosan határozta meg.

Szeged, 2019. december 12.

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó s.k.. Dobler László s.k.. Béri András s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

ábrabíró